

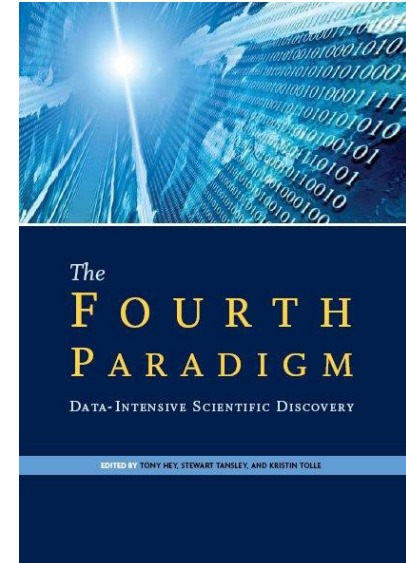
Лекція 1. Сучасна парадигма наукових досліджень

Професор, д.е.н. Ставицький А.В.

Четверта парадигма наукових досліджень

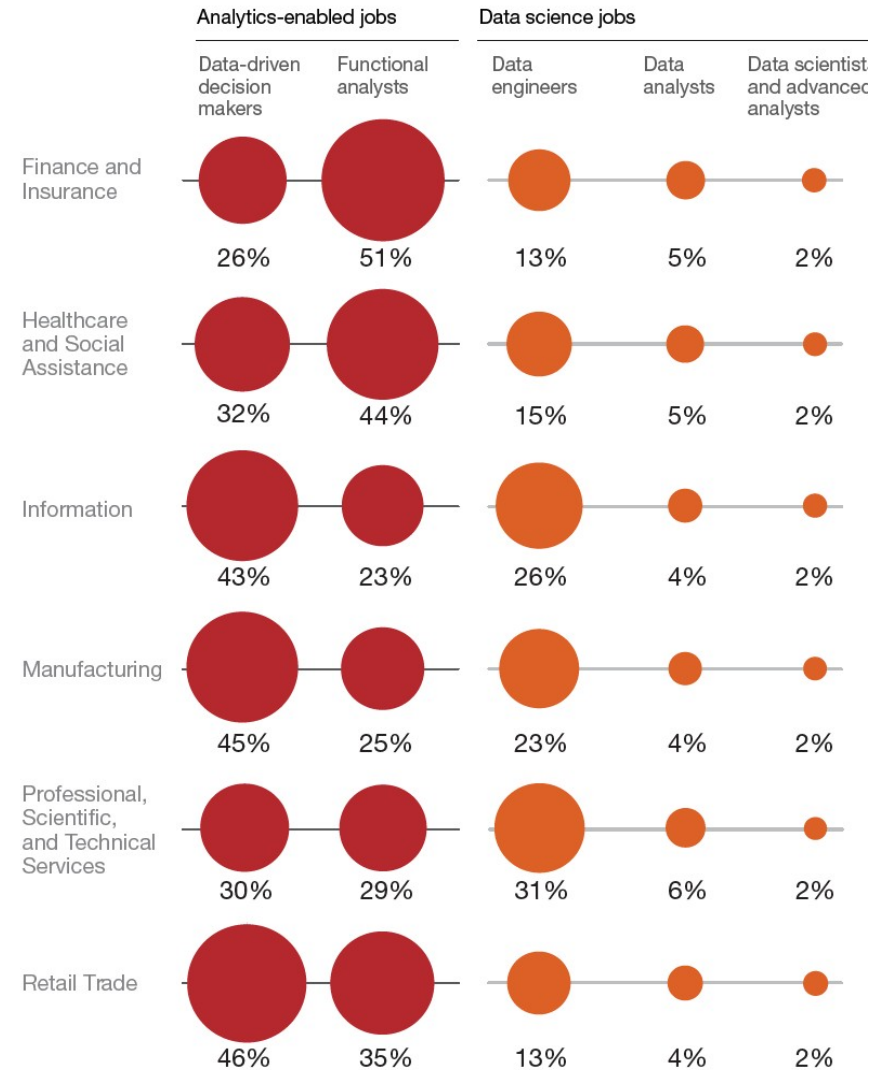
- Теорія, гіпотеза та логічні міркування, спостереження або експеримент, наприклад:
 - Ньютон спостерігав, як падають яблука, щоб створити його теорію механіки
 - Галілео Галілей робив експерименти з падаючими предметами з пізанської вежі
- Моделювання теорії або моделі
 - Цифрове моделювання може довести теорію або модель
- Наукове відкриття на основі даних (відоме також як Data Science)
 - Більше даних перевершує гіпотетичну теорію
 - Е-наука (обчислювальна техніка та інформаційні технології) розширили науку
- Комп'ютерно-людська наука?
 - Машина відкриває нові закономірності та формулює гіпотези в одному або декількох просторах знань
 - Вчений перевіряє та розробляє додаткові тести чи експерименти

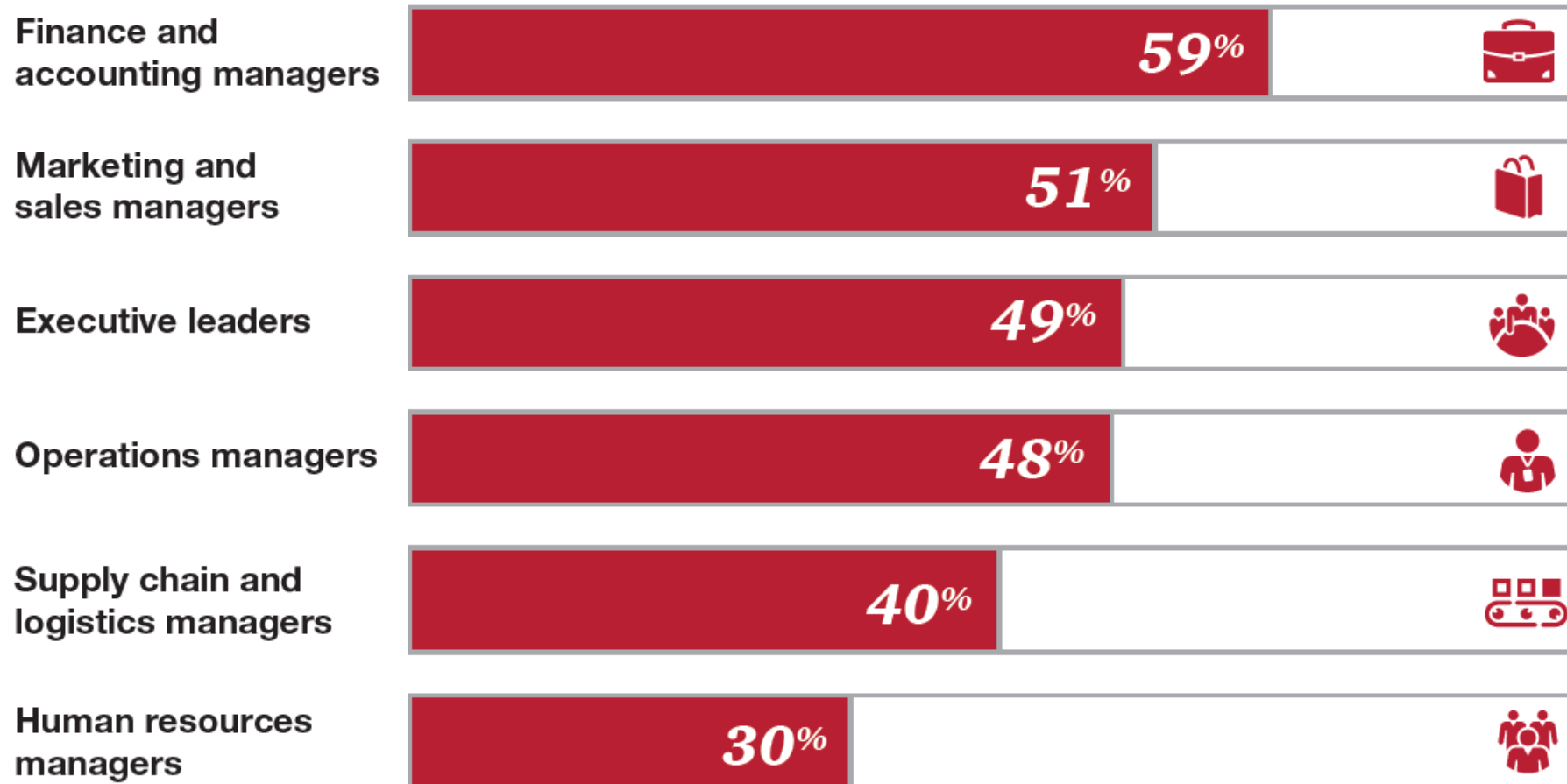
Попит на робочі місця з підтримкою DSA

- Попит на ділових людей з навичками аналітики, не тільки науковців
- З 2,35 мільйона оголошень про роботу в США
 - 23% науковий співробітник
 - 67% завдань із підтримкою DSA
- Великий попит на менеджерів та осіб, які приймають рішення, що володіють навичками / розумінням даних науки (аналітика даних)
 - Завдання забезпечити діючі знання та компетентності менеджерам рівня генерального директора

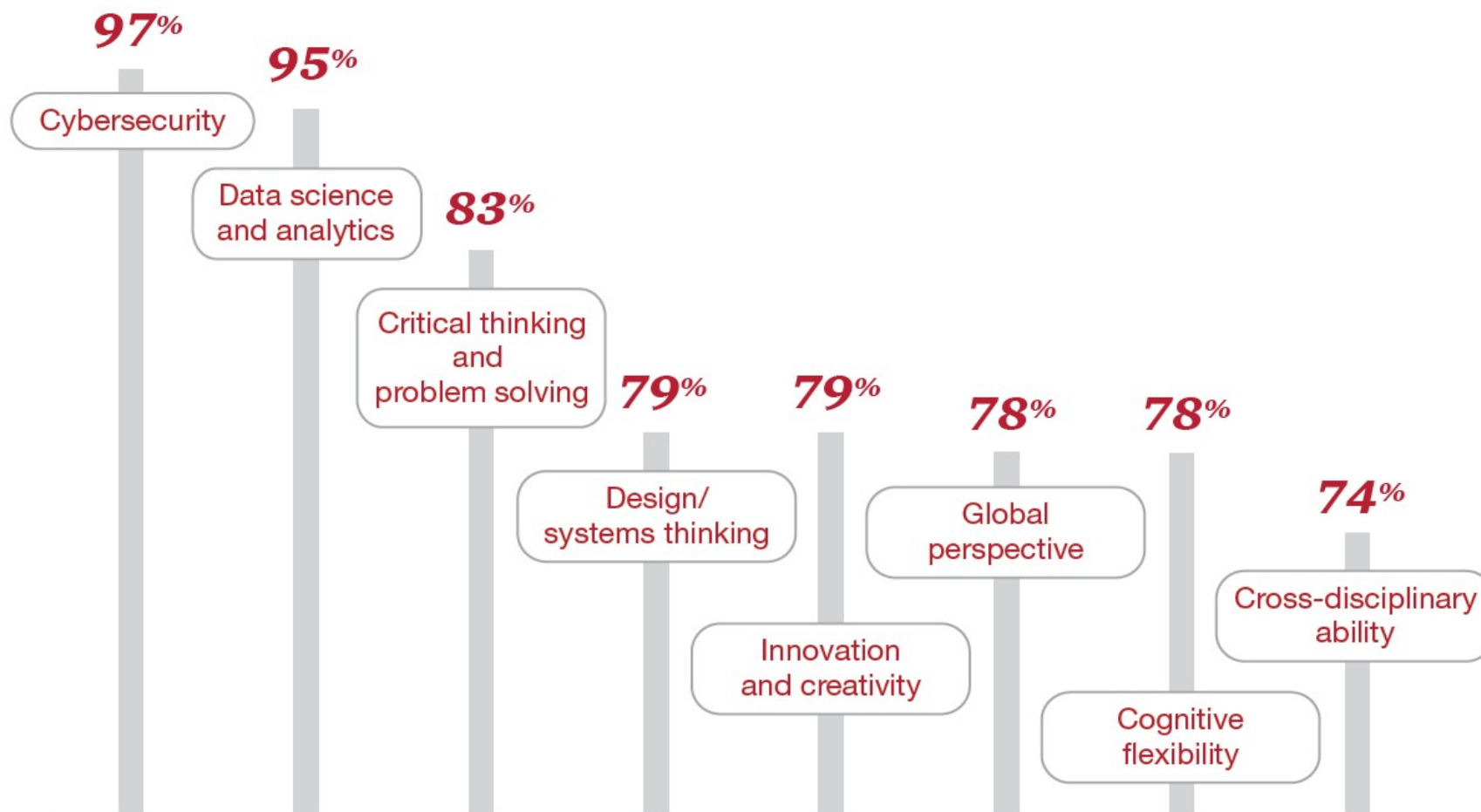

Відсоток роботодавців, які заявляють про потрібні навички щодо обробки даних та аналітики (від усіх менеджерів у 2020 році)

Навички, які важко знайти

Source: Business Roundtable (2017).

Зарплати аналітиків (2016-2017)

DSA Framework Category	Top Industries (by Demand Volume)	Average Time to Fill (Days)	Average Annual Salary
Data-Driven Decision Makers	Professional Services	50	\$96,845
	Finance & Insurance	37	\$98,131
	Manufacturing	43	\$93,641
Functional Analysts	Finance & Insurance	35	\$71,937
	Professional Services	48	\$69,135
	Manufacturing	39	\$72,571
Data Systems Developers	Professional Services	51	\$82,447
	Finance & Insurance	35	\$87,039
	Manufacturing	43	\$81,138
Data Analysts	Professional Services	47	\$74,917
	Finance & Insurance	31	\$83,209
	Manufacturing	41	\$72,742
Data Scientists & Advanced Analysts	Professional Services	51	\$97,457
	Finance & Insurance	43	\$106,610
	Manufacturing	45	\$92,543
Analytics Managers	Finance & Insurance	38	\$113,754
	Professional Services	53	\$107,185
	Manufacturing	40	\$106,926

Зарплати 2022

- Директор з розробки програмного забезпечення та надійності сайту (Каліфорнія): \$389 000
- Технічний менеджер: \$182 000 - 260 000
- Інженер з питань конфіденційності (Каліфорнія): \$120 000–184 000
- Вчений-дослідник: \$132 000 - 268 000
- Фахівець за даними: \$105 000–200 000
- Інженер-проектувальник: \$93 000-153 000
- Аналітик даних: 84 000-162 000
- Інженер з апаратного забезпечення (Каліфорнія): \$ 110 000 - 243 000
- Менеджер з продукту: \$114 650 - 217 416
- Глобальний продакт-лід: \$124 000–200 000
- Менеджер з продукції групи (Каліфорнія): \$250 000
- Менеджер з маркетингу товару: \$118 000–234 000
- Менеджер проекту (Каліфорнія): \$153 000–204 000
- Аналітик продукту (Каліфорнія): \$85 571–163 000
- Бізнес-аналітик: \$93 000-169 000
- Операційний аналітик: \$114 000-137 000
- Фінансовий аналітик: \$100 000-175 000
- Фінансовий менеджер: \$184 350 - 187 000
- Бухгалтер: \$106000 - 146 000

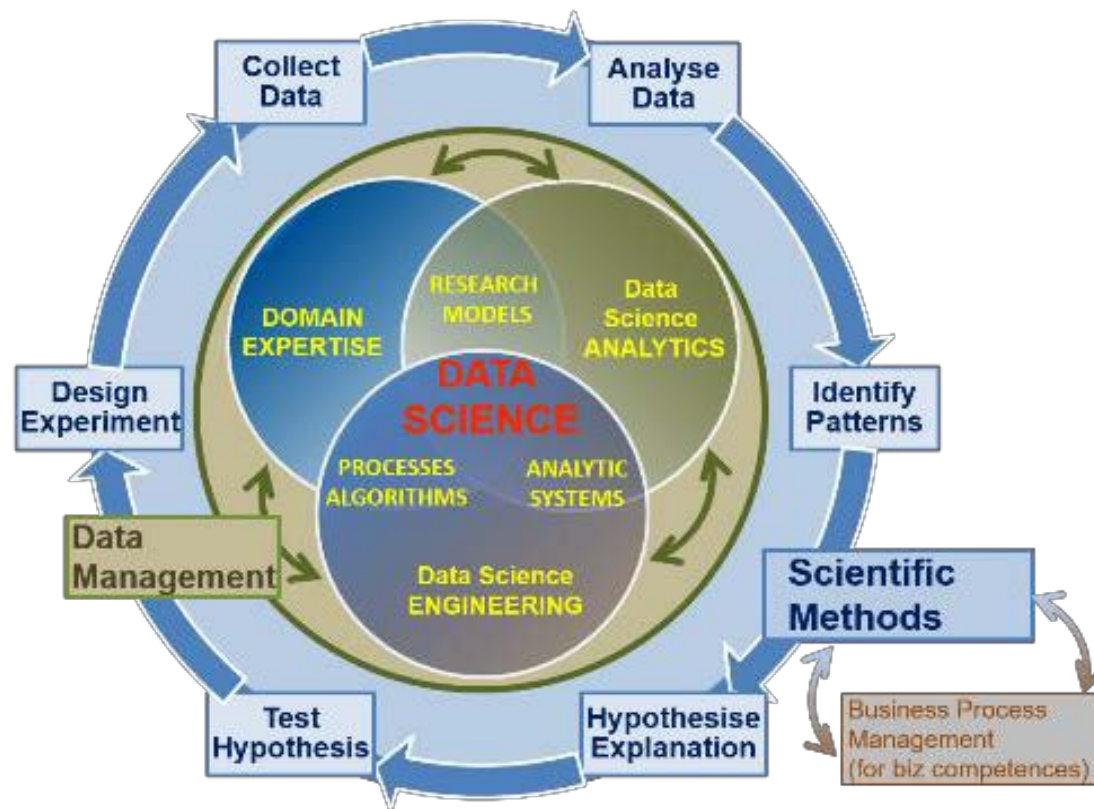
Індустрія 4.0 та попит на нові навички

- Четверта промислова революція, що включає розробки в раніше нерозвинутих областях, таких як штучний інтелект та машинне навчання, робототехніка, нанотехнології, тривимірний друк, генетика та біотехнології, спричинить широкі зміни не тільки бізнес-моделей, але й ринків праці у наступні п'ять років
- Про це свідчить новий звіт "Майбутнє робочих місць", опублікований Світовим економічним форумом.

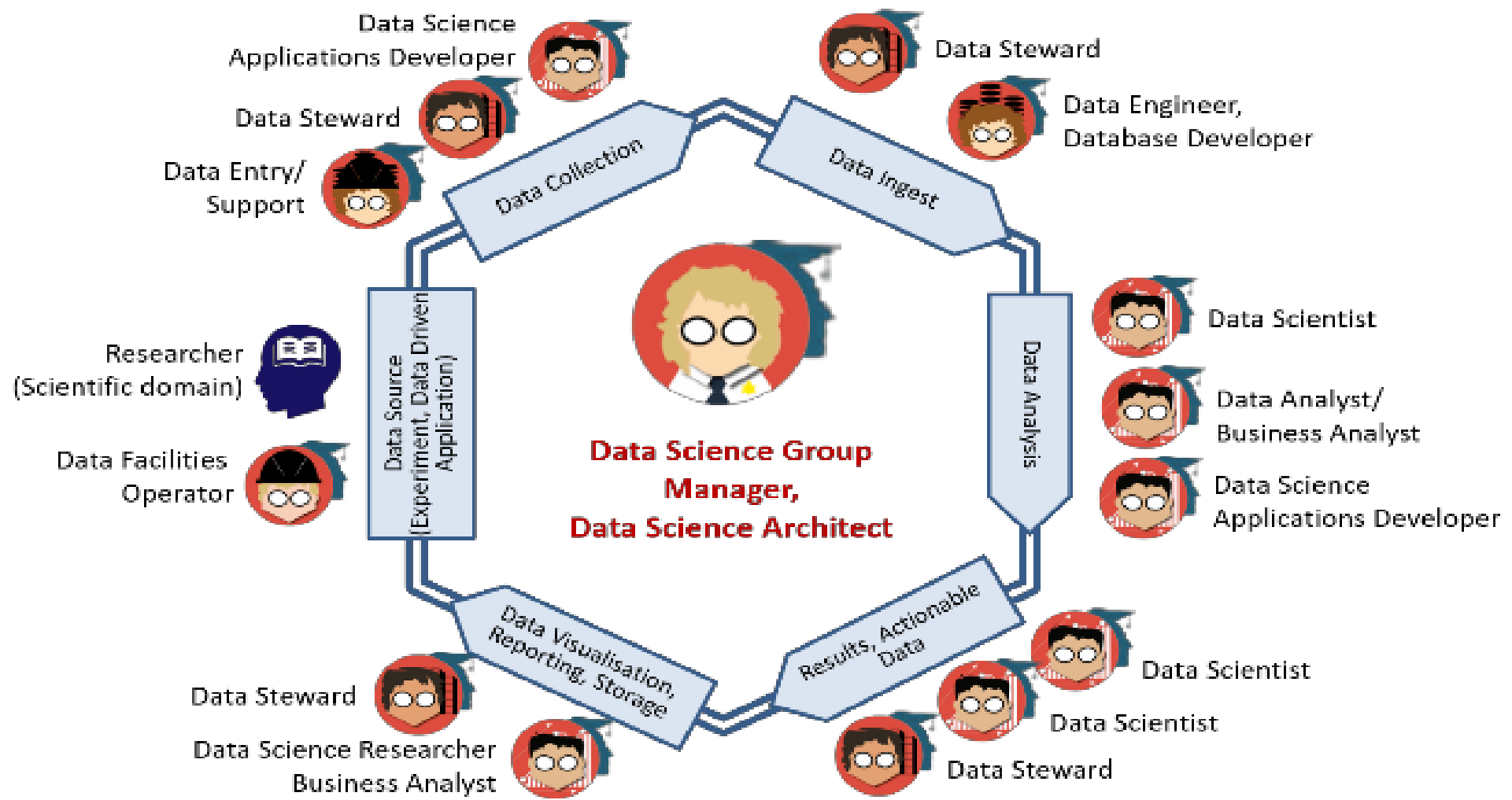

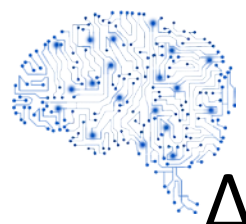
Процес аналізу даних

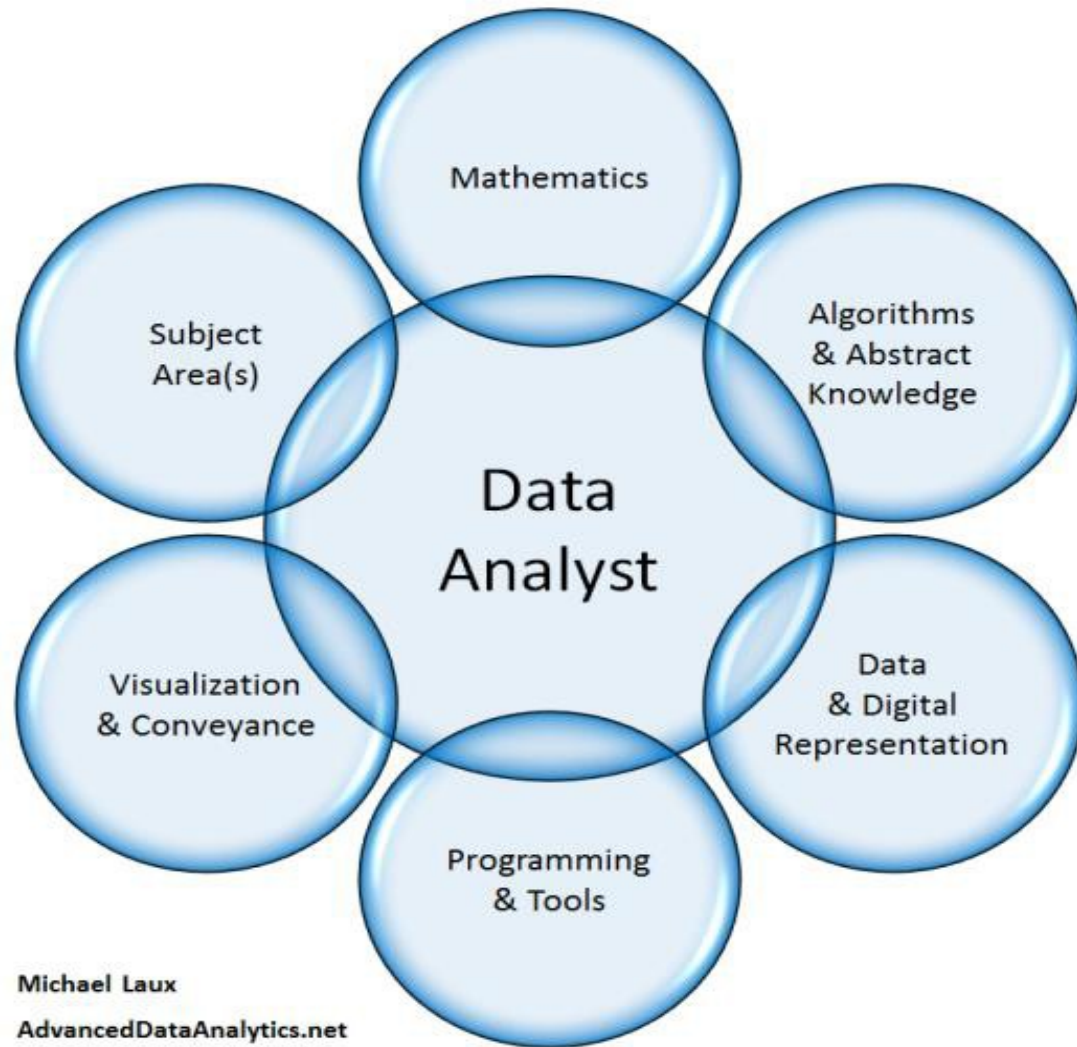

Професії

Аналітик

Michael Laux
AdvancedDataAnalytics.net

Data Scientist

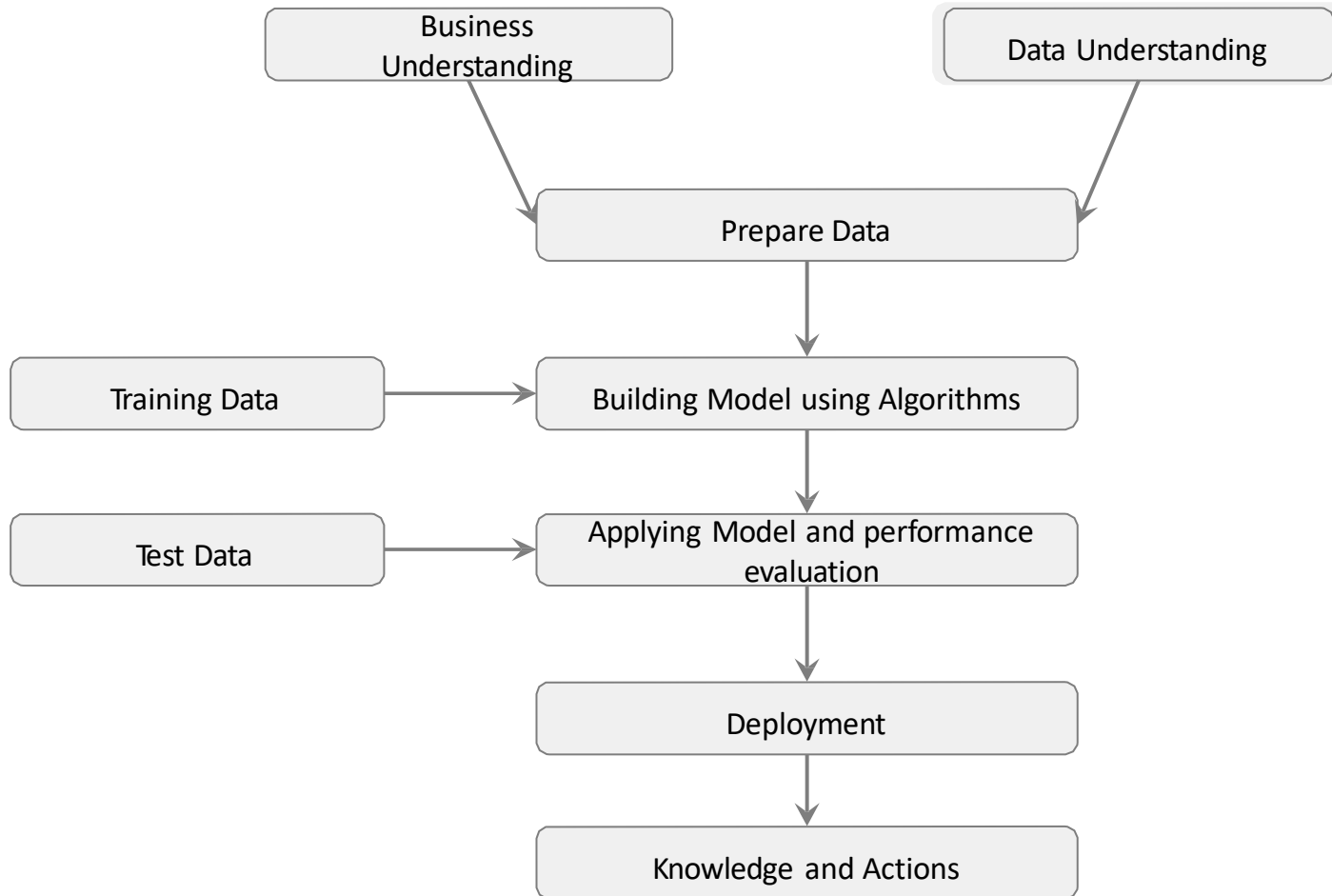
- Data Scientist - це практик, який має достатні знання бізнес-потреб, знання доменів, аналітичні навички, а також знання програмування та системної інженерії для управління наскрізним процесом наукових методів на кожному етапі життєвого циклу великих даних до надання очікуваної наукової та ділової цінності організації чи проекту.

Професійні навички в галузі науки про дані

- Визнавайте цінність даних, працювати з необробленими даними, показувати хорошу інтуїцію в даних, використовувати відкриті дані
- Будьте готові до ітеративного розвитку
- Розуміючи метрики, розуміючи важливість перевірки результатів, ніколи не переставайте дивитись на окремі приклади
- Ставте правильні запитання
- Поважайте знання предмету у галузі науки про дані
- Вирішуйте проблеми на основі даних, застосовуйте розумовий підхід, заснований на даних
- Будьте в курсі потужності та обмежень основного машинного навчання та інструментів аналітики
- Зрозумійте, що більшість алгоритмів аналізу даних ґрунтуються на статистиці та ймовірності, тому будь-яка відповідь чи рішення має певний ступінь вірогідності та представляє оптимальне рішення для ряду змінних та факторів

Процес аналізу даних

1. Prior Knowledge

2. Preparation

3. Modeling

4. Application

5. Knowledge

Що таке цифрова трансформація сьогодні (O`Reilly)

- Data-Resistant—Супротив даним - Ми так завжди робили - Прагнення рухатися «накатаним» шляхом
- Data-Curious—Інтерес до даних - Що говорять дані? - Усвідомлення потенційної цінності зібраних даних, хоча сама цінність ще не ясна
- Data-Aware—Поінформованість про дані - Що відбувається? - Ухвалення тактичних рішень на основі даних. Використання різних інструментів аналітики, щоб вибрати найбільш підходящі для себе.
- Data-Savvy—Розуміння даних - Чому це відбувається? - Розуміння того, що цінність даних не тактична, дані —це стратегічний актив. Прагнення отримати інсайт -глибинний сенс, який несуть у собі дані.
- Data-Driven—Управління на основі даних - Що робити далі? - Розуміння, що сталося, чому це сталося і що робити далі. Прийняття рішення зводиться до формулювання чистих і коротких тверджень, що ґрунтуються на даних і вказують на дію, яку потрібно зробити
- DataDrivenCompany – це підприємство кероване даними, де бізнес-процеси та оргструктура побудована на основі наскрізної інтеграції інформаційних потоків та їх безперервної предиктивної (прогнозна) аналітики. У такому підприємстві впроваджено та широко застосовуються інструменти Data Science, Machine Learning, BigData.

Інформаційні системи

- Інформаційні системи і технології дають можливість оптимізувати і раціоналізувати управлінські функції за рахунок застосування сучасних засобів отримання, опрацювання та передавання інформації.

Поняття інформаційної системи (ІС)

- Інформаційна система (англ. Information system) – сукупність організаційних і технічних засобів для збереження та обробки інформації з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів.
- Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» визначає інформаційну (автоматизовану) систему як організаційно-технічну систему, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

Класифікація ІС за ознакою структурованості завдань

- Структуровані завдання, де відомі всі її елементи і взаємозв'язки між ними;
- Неструктуровані завдання – завдання, в яких неможливо виділити елементи і встановити між ними зв'язки;
- Частково структуровані завдання - відома частина елементів і зв'язків між ними.
- Інформаційні системи, що використовуються для вирішення частково структурованих завдань, поділяються на два види:
 - Інформаційні системи, що створюють управлінські звіти і орієнтовані головним чином на обробку даних (пошук, сортування, агрегування, фільтрацію), забезпечують інформаційну підтримку користувача, тобто надають доступ до інформації в базі даних і її часткову обробку.
 - Інформаційні системи, які розробляють альтернативи рішень (модельні або експертні) – надають користувачеві математичні, статистичні, фінансові та інші моделі, використання яких полегшує вироблення і оцінку альтернатив рішення.

За характером уявлення і логічної організації інформації, що зберігається:

- фактографічні інформаційні системи – накопичують і зберігають дані у вигляді безлічі екземплярів одного або декількох типів структурних елементів (інформаційних об'єктів), які відображають відомості з якого-небудь факту, події тощо, відокремленому від інших відомостей.
- документальні інформаційні системи – одиничним елементом інформації є документ і інформація на вході (вхідний документ).
- геоінформаційні інформаційні системи – дані організовані у вигляді окремих інформаційних об'єктів, прив'язаних до загальної електронної топографічної основи (електронної карти).
- самонавчальні та адаптивні інформаційні системи – на основі перевірки різноманітних гіпотез самі приймають рішення щодо класифікації чи моделювання даних.

Основні компоненти ІС

- функціональні компоненти;
- компоненти системи опрацювання даних;
- організаційні компоненти.

Функціональні компоненти

- Функціональні компоненти – це система функцій управління, або повний набір (комплекс) взаємопов'язаних у часі й просторі робіт з управління, необхідних для досягнення поставлених перед організацією цілей.

Компоненти системи опрацювання даних

- Основна функція системи опрацювання даних – це реалізація таких типових операцій:
 - збирання, реєстрація і перенесення інформації на машинні носії;
 - передача інформації в місця її зберігання й опрацювання;
 - введення інформації, контроль введення та компонування інформації в пам'яті комп'ютера;
 - створення і ведення внутрішньомашинної інформаційної бази;
 - опрацювання інформації (накопичення, сортування, коригування, вибірка, арифметичне і логічне опрацювання) для виконання функціональних завдань системи (підсистеми) управління об'єктом;
 - виведення інформації у вигляді табуляграм, відеограм, сигналів для прямого управління технологічними процесами, інформації для зв'язку з іншими системами;
 - організація, управління (адміністрування) обчислювальним процесом (планування, облік, контроль, аналіз обчислень у локальних і глобальних обчислювальних мережах).

Система опрацювання даних

- (СОД) призначена для інформаційного обслуговування фахівців різних органів управління організації, що приймають управлінські рішення.
- Практично всі системи опрацювання даних інформаційних систем незалежно від сфери їх застосування включають однаковий набір складових (компонентів), що називаються видами забезпечення. Прийнято виокремлювати інформаційне, програмне, технічне, правове, лінгвістичне забезпечення.

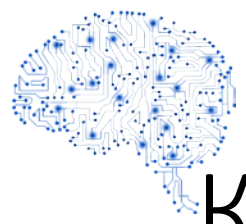
Проектування ІС

- Життєвий цикл ПЗ – це безперервний процес, який починається з моменту ухвалення рішення про необхідність його створення і закінчується у момент його повного вилучення з експлуатації.
- Структура ЖЦ ПЗ базується на трьох групах процесів:
 - основні процеси ЖЦ ПЗ (придбання, постачання, розробка, експлуатація, супровід);
 - допоміжні процеси, що забезпечують виконання основних процесів (документування, управління конфігурацією, забезпечення якості, верифікація, атестація, оцінка, аудит, рішення проблем);
 - організаційні процеси (управління проектами, створення інфраструктури проекту, визначення, оцінка і поліпшення самого ЖЦ, навчання).

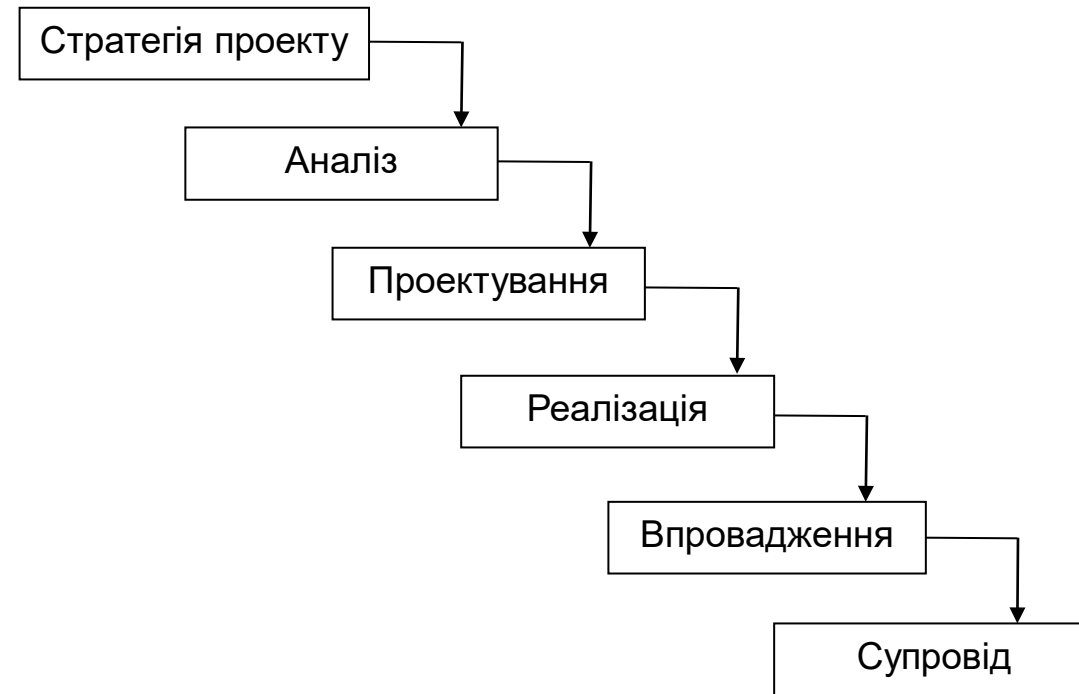

Основні моделі ЖЦ

- каскадна модель;
 - каскадна схема розробки ІС з проміжним контролем
 - спіральна модель.
-
- Вибір моделі життєвого циклу проектування ІС є багатокритеріальною задачею, якість вирішення якої визначається досвідом та інтуїцією керівників проекту.

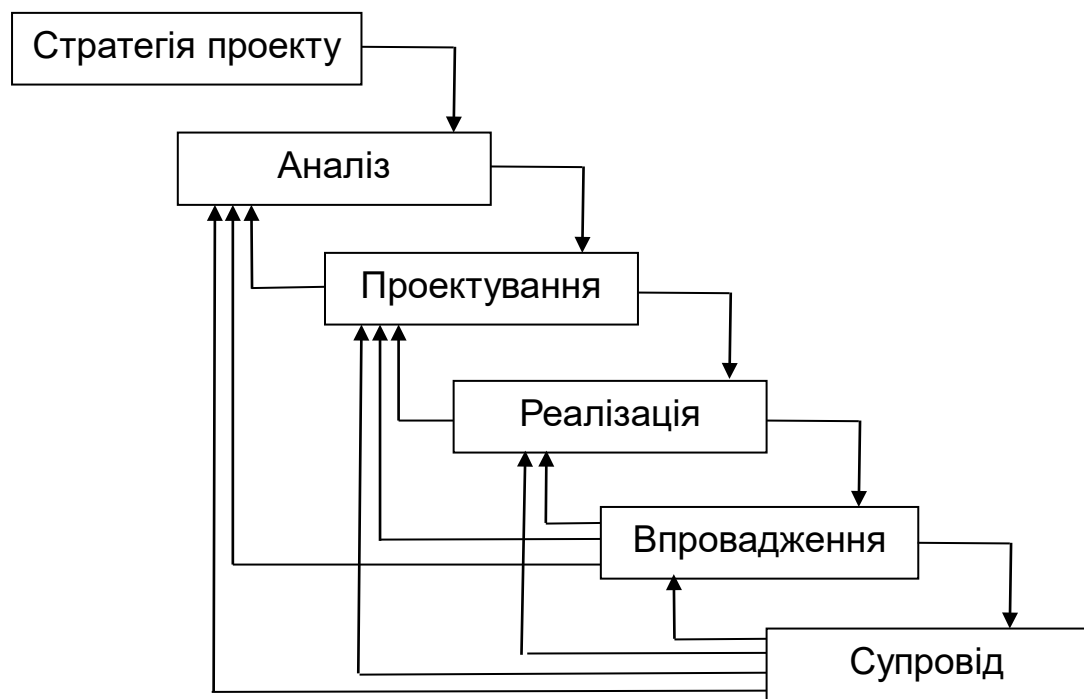

Каскадна схема розробки ІС

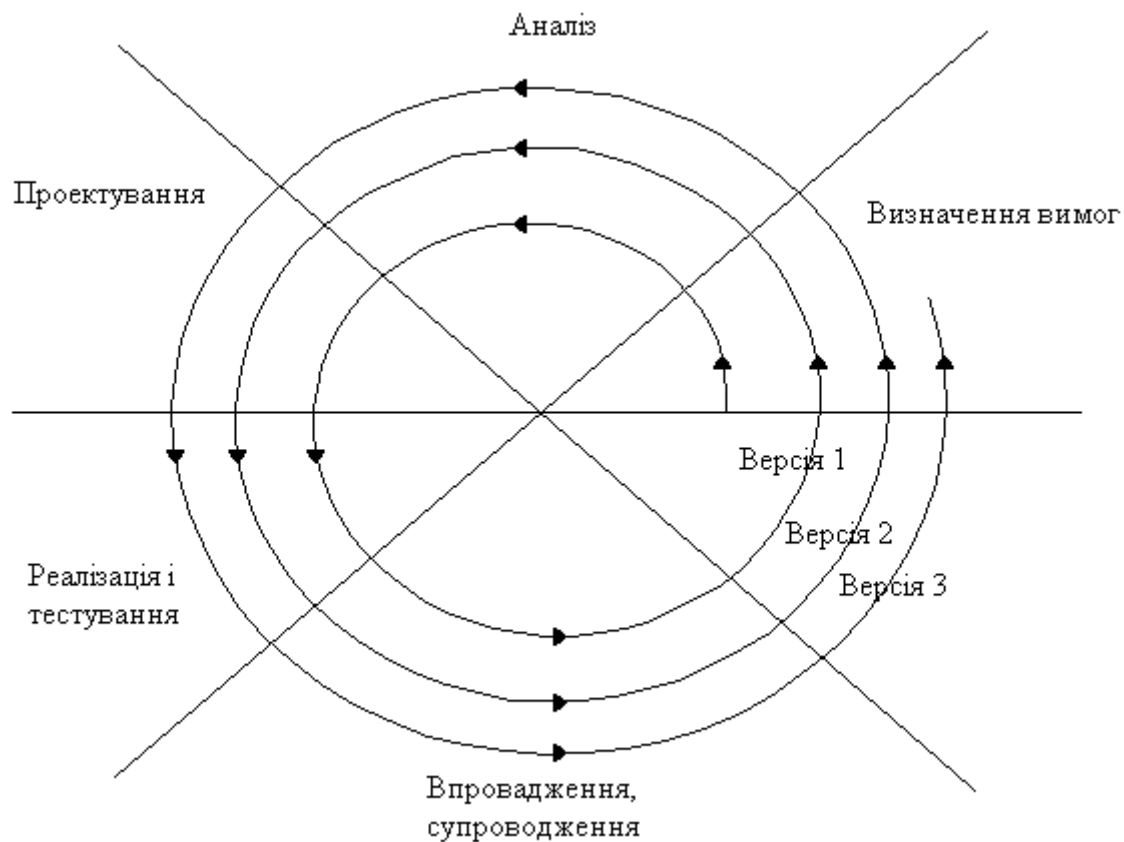

Каскадна схема розробки ІС з проміжним контролем

Спіральна модель життєвого циклу ІС

Стадії розробки ІС

- 1) формування вимог до інформаційної системи (ІС);
- 2) розробка концепції ІС;
- 3) технічне завдання;
- 4) ескізний проєкт;
- 5) технічний проєкт;
- 6) робоча документація;
- 7) введення в експлуатацію;
- 8) супроводження ІС.

Склад і формування вимог до проєктованої ІС

- Планування робіт включає визначення мети розробки, попередню економічну оцінку проєкту, створення плану-графіка виконання робіт, навчання спільної робочої групи;
- Проведення обстеження діяльності об'єкта (організації) автоматизації, у рамках якого здійснюються: попереднє виявлення вимог до майбутньої системи; визначення структури організації; визначення переліку цілей організації; аналіз розподілу функцій за підрозділами і між співробітниками; виявлення функціональних взаємодій між підрозділами, інформаційних потоків усередині підрозділів і між ними, зовнішніх стосовно організації об'єктів і зовнішніх інформаційних взаємодій; аналіз наявних засобів автоматизації діяльності організації;
- Побудову моделей діяльності організації, що передбачає обробку матеріалів обстеження;
- Побудову двох видів моделей:
 - моделі "як є", що відображає наявний на момент обстеження стан справ і допомагає зрозуміти, як саме функціонує певне підприємство, а також виявити вузькі місця і сформулювати пропозиції щодо поліпшення ситуації;
 - моделі "як має бути", що відображає схему про нові технології роботи підприємства. Кожна з моделей містить повну функціональну й інформаційну модель діяльності організації.

Мета створення інформаційних систем

- у гранично короткі терміни створити систему обробки даних, яка має задані споживчі якості. До них належать:
 - функціональна повнота,
 - своєчасність,
 - функціональна надійність,
 - адаптивна надійність,
 - економічна ефективність.

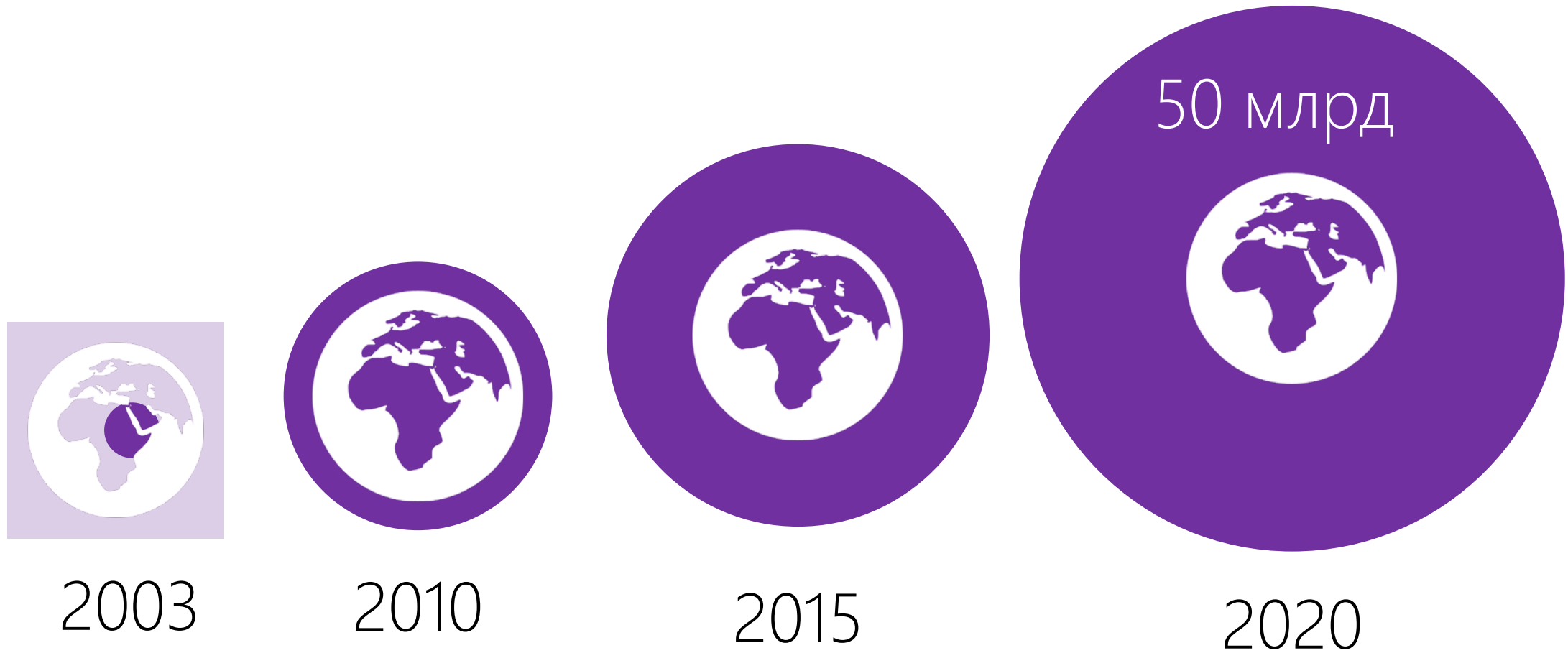

СВІТ СЬОГОДНІ

- $1 \cdot 10^9$ смартфонів
- $1,8 \cdot 10^9$ комп'ютерів
- $4,5 \cdot 10^9$ традиційних телефонів
- $8 \cdot 10^9$ жителів Землі

Зростання кількості пристроїв

Світ завтра

- $8,5 - 10 \cdot 10^9$ жителів Землі
- $12 - 30 \cdot 10^9$ клієнтських пристроїв
- $50 - 150 \cdot 10^9$ об'єднані в мережу контролерів
- $50 - 100 \cdot 10^{12}$ ідентифікованих об'єктів
- $200 - 1000 \cdot 10^{21}$ байт хмарного трафіку / рік

1990
Інтернет

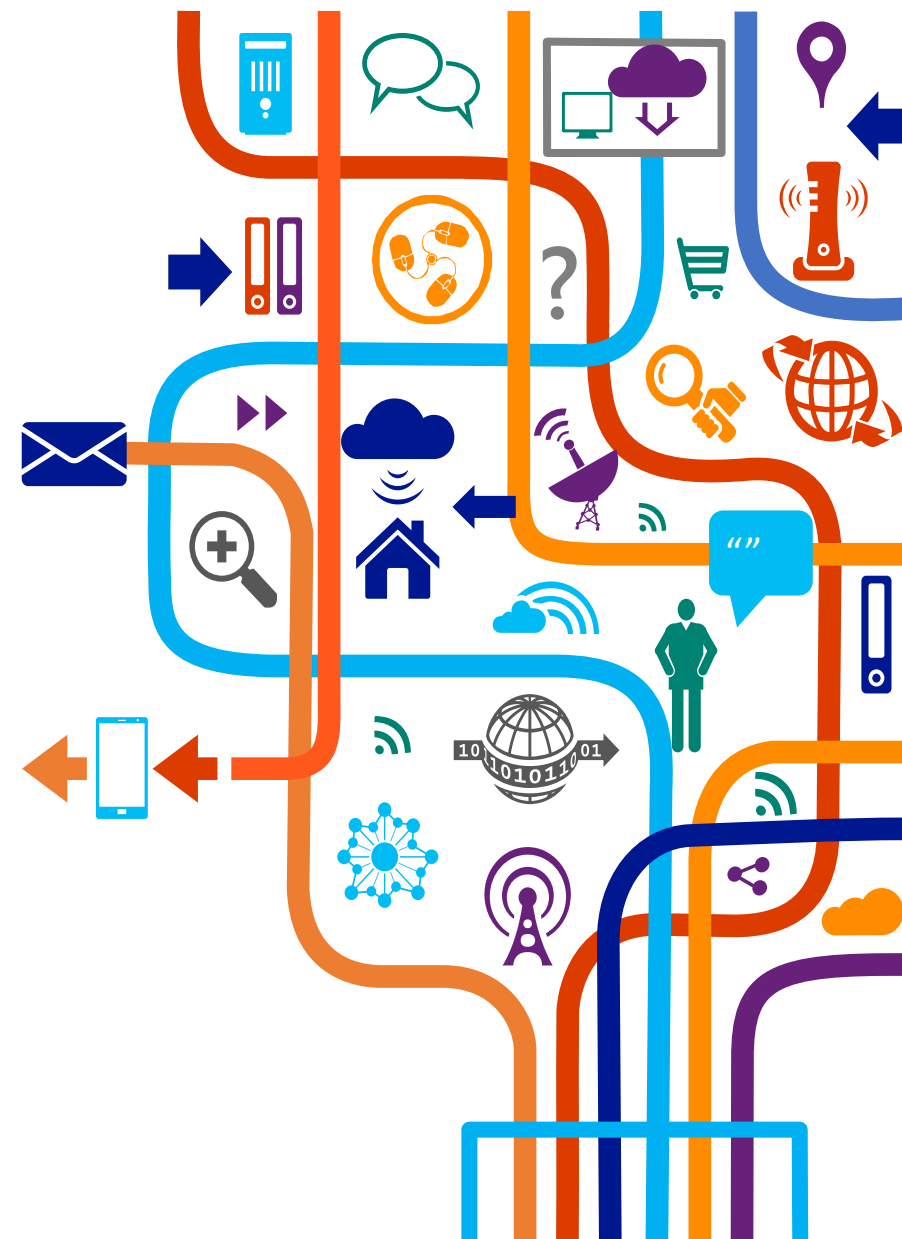

2020
IOT

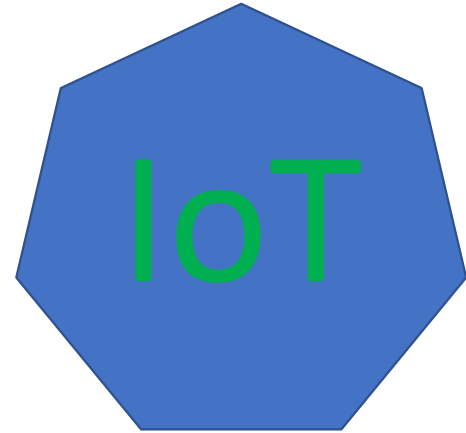
Що таке інтернет речей?

- Мережа фізичних об'єктів з вбудованою електронікою, здатною підтримувати внутрішній стан, спілкуватися з іншими об'єктами і оточенням.

Питання

Корова

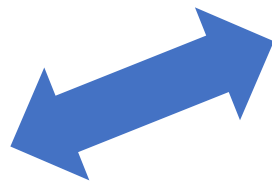
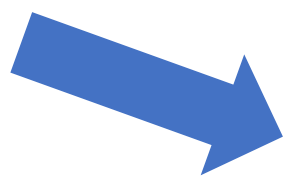
Два важливі аспекти IoT

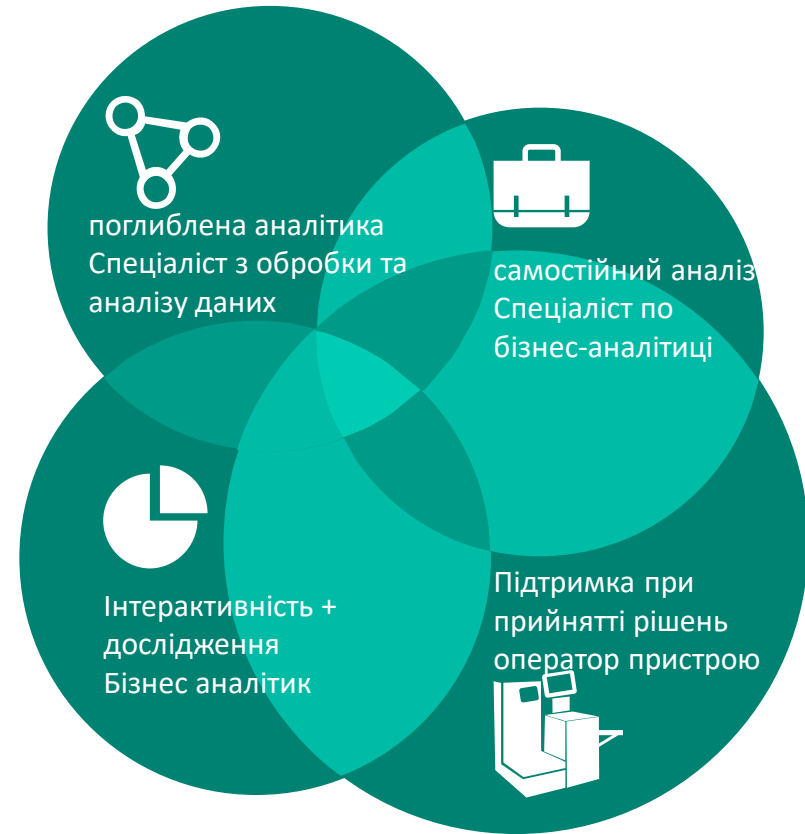
Сенсори

Клієнтські пристрої

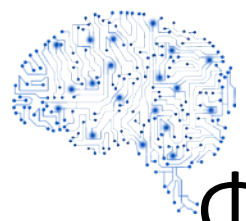

Великі дані

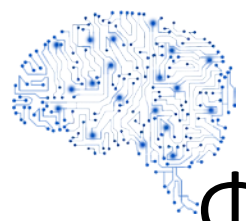
ВЕЛИКІ ДАНІ: дані, отримані з «Інтернету речей» і інших бізнес-систем

БІЛЬШ ЯКІСНІ ідеї: якісні ідеї відкривають можливість перетворення бізнесу та науки

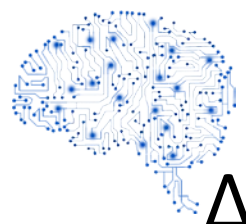
Фундаментальні зміни – 1

- **Volume.** Величезні «обсяги» даних, які організації отримують з бізнес-транзакцій, інтелектуальних (IoT) пристроїв, промислового обладнання, соціальних мереж та інших джерел, потрібно десь зберігати. У минулому це було проблемою, але розвиток систем зберігання інформації полегшило ситуацію і зробило інформацію доступнішою.
- **Velocity.** Найчастіше цей пункт відноситься до швидкості приросту, з якої дані надходять в реальному часі. У більш широкому розумінні характеристика пояснює необхідність високошвидкісної обробки через темпи зміни і сплески активності.
- **Variety.** Різноманітність великих даних проявляється в їх форматах: структуровані цифри з клієнтських баз, неструктуровані текстові, відео- і аудіофайли, а також напівструктурована інформація з кількох джерел. Якщо раніше дані можна було збирати тільки з електронних таблиць, то сьогодні дані надходять в різному вигляді: від електронних листів до голосових повідомлень.

Фундаментальні зміни – 2

Традиційна аналітика	Big data аналітика
Поступовий аналіз невеликих пакетів даних	Обробка відразу всього масиву доступних даних
Редакція і сортування даних перед обробкою	Дані обробляються в їх початковому вигляді
Старт з гіпотези і її тестування щодо даних	Пошук кореляцій за всіма даними до отримання шуканої інформації
Дані збираються, обробляються, зберігаються і лише потім аналізуються	Аналіз і обробка великих даних в реальному часі, в міру надходження

Аналітика стає доступною для кожного

3-я хвиля

Аналіз кожною особою

Всі

2-а хвиля

Самостійний аналіз

Аналітик для кінцевого користувача

1-а хвиля

Технічний аналіз

ІТ для кінцевого користувача

Питання?